

(และ) “จะร่วมชื่อผู้ที่ถูกนายนำพา
สื่อนายหมุย ห่านายเนียง หกเพียรฉิ่ง
รอตระวันกว่าจะแยกแแตกแสงทอง
กันลมหนาวเมื่อถึงคราวลมว่าผ่าน
นั่งคิดจิตจิดไม่แจ้งคลั่งแคลงใจ
วิเวกแว่วจะแจ้วเสียงสำเนียงนก
หัวหน้าสายนายจาบลัยกันตกลง
เราทั้งหลายนายทั้งหมดไม่ลดละ

หนึ่งตัวข้า สองสุกนาย สามจายน้อง
เจ็ดคนจริงทั้งน้องคมอารมณ์หมอง
เอาไฟกองกันไปพรางนอนข้างไฟ
จิตพุ่งข่านริเริ่มคิดตนผิดโดน
จนกาไก่ข่านขันสนั่นดัง
ดาวหางตกอาทิตย์แจ้งส่องแสงส่ง
รืบนำส่งเสียดีกว่าอย่าช้าเขื่อน
รืบนำพาประชาชนป่าเถื่อน”

หลังจากที่ผู้ต้องหาขอประกันตัวออกมาชั่วคราว นายเดช ชูเกิด ได้เขียนบันทึกไว้เป็นคำประพันธ์ในเรื่องทุ่งสงวนชวนคิดดังกล่าวแล้ว เพื่อบรรยายความทุกข์ความเดือดร้อนและขอความเป็นธรรมเผยแพร่ให้ผู้คนในหมู่บ้านในตำบลและเจ้าหน้าที่ทางการระดับสูงได้รับทราบ ดังความตอนหนึ่งกล่าวว่า “ข้าพเจ้าได้แต่งเรื่องนี้ขึ้นมาจากความคับแค้นใจที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากชนชั้นที่ควรจะรักและนับถือ เพื่อเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมที่จะพึงมีพึงได้ สามัญชนอย่างเราๆ ต่างก็รักความสงบชอบหักล้างล้างฟงทำมาหากินตามประสาชาวประชาชาติระดับรากหญ้า อยู่กันอย่างสันติสุข จะด้วยประการฉะนี้กระมังในทัศนความรู้สึกของผู้ปกครองจึงหมิ่นเหม่ต่อเกียรติภูมิของเราด้วยการดูถูกเหยียดหยาม กลั่นแกล้งใส่ร้ายให้ผู้อื่นตกอยู่ในห้วงแห่งหายนะและแสวงหาเอกภพด้วยการสร้างอภิสิทธิ์ขึ้นในตน ข้าพเจ้าและราษฎรจำนวนหนึ่งในหมู่บ้านจึงตกอยู่ในภาวะการฉ้อฉลนำพียงซึ่งนี้ ข้าพเจ้าและคณะถูกเข้าห้องขังในข้อหาบุกรุกที่ทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์พรุฬหายเล แต่ความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น แต่นั่นแหละในที่สุดกรขังก็มาเป็นเรือนนอนของข้าพเจ้าและคณะจนได้”

นอกจากนี้ นายเดช ชูเกิด ได้แต่งคำประพันธ์ประชดประชันกรณีนี้ไว้ว่า

“จะถามใครกันสักที่ผมจริงจัง
สัพพัญญูท่านผู้รู้ทั้งไตรภพ
กรรมชาติใดหรือใครแกล้งสร้างต้มคน
(และ) “ปวดมึงสาพอหยาฆ่าแก
ร้ายกว่าเสือเหนือกว่ายูงย่งหัวใจ
(และ) “ผมไม่แพ้แต่ต้องหายาสมาน
หากตนดีต้องวิจารณ์สารหรือทราย
มีศักดิ์ศรีต้องหวังดีไปข้างหน้า
กอดแต่ศไม่คิดรักหลักความจริง
(และ) “ปฎิญาณว่ารักชาติกับราษฎรไม่รัก
ควรแนบแน่นนี้ให้ผู้ที่ได้ทุกข์
เราเป็นชาวไทยอย่างไปชูดราญร์
คชาตัวใดคนยังสู้เทียบเทียม

ผู้กตมึงกลิ่นความขมอารมณ์ตน
ขอเคารพและขอถามความสักทวน
นายพาดนทั้งเจ็ดคราตั้งหน้าจอร์
ตัวมีแผลพอได้หายมาใส่
เพราะผู้ใหญ่แกล้งใส่ร้ายให้รำคาญ
ยิ่งรำคาญกั่วงวลอยู่ไม่รู้หาย
ตัวเป็นชายประมาทขายร้ายกว่าลิง
ถือหิระใครไหนจะประทานสิ่ง
คงนอนกลิ้งกลางทรายวันใช้ทุม
ผิดหลักของคำว่ามีจริงสุข
เสริมสร้างทางสุขให้หันยุคดาวเทียม
จะเสื่อมเสียชาติสุญยศหมดเหลี่ยม
ถูกมัดตัดเริ่มเสียเหลี่ยมสูงงาม”

(และ) “ชาวนาทั้งโลกคือกระดูกสันหลัง
นายไพร่ทั่วไปต้องอาศัยชาวนา
ท่านเจ้าตำบลถ้าเป็นคนใจกว้าง
ผู้อาศัยทำกินในถิ่นพญายาเล
ต่างคนต่างทุกขมีอยู่ทุกขหว่างออก
ลุง “เดช” ที่แก่กุ่มแต่ยามดม
บางคนบ่นว่ายายย่าป็นให้
ทุกขหนักหนากกว่ากลิ้งครกขึ้นควน
จะพึงไหนสักทีนึกใจจี้จี้
ทุกขตนจนจริงกลัวเสียสิ่งสูญนา

ไม่เห็นตมั่งกับสันหลังคุณค่า
โยคิดริยากับชาวนาพญายาเล
ไม่ควรทิ้งขว้างให้ชาวนาห่างเห
จิตกวรวนเร่คล้ายทะเลต้องลม
บ้างน้ำเนตรตก ออกใหม่ไฉยม
เป็นลมทั้งย่านตลอดบ้านบ่าวนวล
ร้อนใจจะตายนากลายเป็นป่าสงวน
ยับเยินเกิดควรวกมวลงชาวนา
ต่างคนต่างนั่งตริตรึกปรึกษา
แต่คิดขึ้นมาเราชาวนาชาติไทย”

อย่างไรก็ตามหากดูจากคำประพันธ์แล้ว นายเดช ชูเกิด ก็มีได้เป็นผู้ที่มีจิตใจแข็งกระด้างขาดเหตุผล แต่เป็นผู้ที่มีอุปนิสัยใจคอตลอดถึงทัศนคติความคิดอ่านอยู่ในคุณธรรมและเห็นความสำคัญของการศึกษาโดยเฉพาะ ในเยาวชนดังกล่าวประพันธ์บางตอน เช่น

“ไทยเราควรชวนกันคิดให้ชัดชัด
ควรกลับตัวเริ่มตั้งตนเป็นคนดี
ถือความจริงไปกว่าจะลาโลก
สิ่งจะมีความดีพร้อมย่อมไม่อาย
(และ) “เป็นผู้นำควรมีธรรมประจำตน
ควรสละตัดตนเหตุกิเลสสาร
ประพฤติชั่วประพฤติดีคงมีรส
หากทำดี ดีต้องสนองกาย
(และ) “หลักคำสอนตอนพระสงฆ์ทรงสั่งสอน
สะจิตตั้งจงตั้งจิตคิดอย่างวาง
นึกขึ้นได้ก็ย่อไหวพระตริรัตน
(และ) “เราเด็กไทยควรตั้งใจเรียนวิชา
หนูควรรักหลักอ่านเขียนเรียนวิธี
คุณอ่านเขียนเรียนรู้หลักวิชาศาสตร์
มีวิชาดีกว่าทรัพย์ติดกับกร
คนไม่มีวิชาเหมือนปลาคลัก
ลูกหลานควรอ่านเขียนเรียนตามควร

หากหลงผิดคิดอาสับต้องอับศรี
คงจะมีเกาะกันอันตราย
แล้วแต่โชคจะพาหันให้ผันผาย
ถึงตัวตายชื้อก็ค่อยลอยตามลม”
เชื่อว่าคนจะต้องมีพรหมวิหาร
ควรกอร์ปการสังธรรมจำใส่กาย
ย่อมปรากฏสชาติอยู่ไม่รู้หาย
หากทำร้ายให้คุณตรองมองกันเอง”
ควรนิรณเรโงที่ชั่วพาตัวห่าง
ตามหลักทางครองธรรมพระสัมมา
น้อมมนัสเปล่งอุทิศไม่ขอพบมิจณา”
ไปข้างหน้าคงจะพุ่งจุงศรี
วิชาดียังมีค่ากว่าอาภรณ์
สามารถที่จะรู้ไ้พระครูสอน
ตกลาศคร ดอนนาคาค่าเกินควร
เพราะชาติหลักคั่นเหตุตามเศษส่วน
เป็นชนวนนำแนวทางสร้างเมืองทอง”

ความเป็นจริงเรื่องนี้เกิดขึ้นจากกรณี “ทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์พญายายเล” ที่ทางรัฐสงวนไว้เลี้ยงสัตว์ให้กับราษฎรในเขตตำบลควนหนองหงส์ ตำบลบ้านตุล ตำบลท่าประจ๊ะ และตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่หลายพันไร่มีอาณาเขตติดต่อหลายตำบล ดัง เช่นทิศเหนือจดตำบลควนหนองหงส์ที่บ้านควนมุด บ้านอวด ทิศตะวันออกจดตำบลบ้านตุลที่บ้านควนเงิน ตำบลชะอวดที่บ้านทุ่งค่าย ทิศใต้จดตำบลท่าประจ๊ะ บ้านเขาป่าปะ บ้านลำแบน บ้านดอนมะปราง และทิศตะวันตกจดตำบลควนหนองหงส์ที่บ้านทุ่งโป๊ะ ต่อมาราษฎรกลุ่มดังกล่าวนำโดยนายเดช ชูเกิด เข้าไปบุกรุกทำไร่ในเขตทุ่งสงวนพญายายเลแห่งนี้ เมื่อทางการทราบก็ส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบปรากฏว่าราษฎรกลุ่มนี้มีการบุกรุกพื้นที่จริงจึงกลายเป็นผู้ต้องหา หลังจากนั้นทางเจ้าหน้าที่จึงเข้าจับกุมเพื่อไปพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามกระบวนการกฎหมายต่อไป ในระหว่างที่ดำเนินคดี อยู่กันผู้ต้องหาทั้งหมดขอประกันตัวในชั้นศาล ศาลก็อนุญาตปล่อยตัวชั่วคราว ในช่วงนี้เองนายเดช ชูเกิด เกิดน้อยเนื้อต่ำใจ คับแค้นเป็นทุกข์กับเหตุการณ์ดังกล่าวจึงแต่งบท ประพันธ์ฉบับนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการระบายความทุกข์ความเดือดร้อนและขอความเป็นธรรมเผยแพร่ให้ผู้คนในหมู่บ้าน ในตำบลและ ทางราชการระดับเหนือขึ้นไปได้รับทราบ

(เส้นวงกลมใหญ่เป็นบริเวณพื้นที่ทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์บ้านพญายายเล)

ผู้รวบรวมเห็นว่า “เอกสารบทประพันธ์ทุ่งสงวนชวนคิด” ของนายเดช ชูเกิด ฉบับนี้มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์และวรรณกรรมท้องถิ่นที่อนุชนคนรุ่นหลังน่าจะได้รับรู้รับทราบกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่บ้านของตนในครั้งอดีตและนอกจากนั้นเห็นว่ายังมีประโยชน์ด้านอื่นๆ อีก เช่น

๑. สะท้อนให้เห็นสภาพความขัดแย้งระหว่างรัฐที่มีอำนาจปกครองซึ่งถือเอาประโยชน์ ส่วนรวมเป็นใหญ่กับราษฎรบางกลุ่มบางพวกที่ทำมาหาเลี้ยงชีพเพื่อส่วนตน ตลอดถึงการสื่อสารที่ไม่ได้ทำความเข้าใจกันระหว่างรัฐกับราษฎร จนในที่สุดเกิดความเข้าใจผิดเป็นอุปสรรคปัญหาในครั้งอดีตมาแล้ว และปัจจุบันรัฐได้แก้ไขปัญหาลักษณะอย่างนี้แล้วหรือไม่ หรือปัญหาเช่นนี้ยังเกิดขึ้นและดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน

๒. สะท้อนให้เห็นสภาพทางสังคมการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจของราษฎร และภูมิประเทศ ตลอดจนถึงถนนหนทางตามที่อยู่ประพันธ์ได้บรรยายไว้ โดยเฉพาะท้องถื่นพื้นที่ในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่าเมื่อ ๕๐-๖๐ ปีที่แล้วเป็นอย่างไบบ้าง เยาวชนรุ่นหลังจะได้รับรู้รับทราบ

๓. เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความสามารถและความซาบซึ้ง ของผู้แต่งที่แต่งบทประพันธ์ขึ้นนี้ได้ไพเราะ (ตามความรู้สึกของผู้รวบรวม) เป็นวรรณกรรมพื้นบ้านที่ อ่านแล้วเกิดสุนทรีภาพ เกิดอารมณ์เพลิดเพลินก่อให้เกิดจินตนาการ ถึงแม้ว่าคำศัพท์หรือคำบางคำใช้ภาษาถิ่นได้ ก็เพราะผู้ประพันธ์ต้องการใช้การสัมผัสตามหลักของการประพันธ์ และคงจะมีความประสงค์ให้ภาษาถิ่นได้เหล่านี้้อยู่คู่กับท้องถิ่นชนบทบ้านตนเองต่อไปซึ่งถือว่า น่ายกย่องและส่งเสริมอย่างยิ่ง เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมการใช้ภาษาถิ่นได้ให้อยู่รอดสืบทอดต่อไป

จะขอยกตัวอย่างคำประพันธ์บางตอนที่ผู้แต่งสอดแทรกภาษาถิ่นได้ไว้ เช่น

“ถูกมัดกายนายท่านพาเวลาดีก	เรียกรู้สึกแบบอาคาบไปตลาดหนองหงส์”
(หรือ) “แปรดินคำพาททำได้สามไร่เศษ	เกิดอาเพศผมก็จีเหมือนผีสิง”
(หรือ) “อย่าคิดแต่รู้ดอยาพูดแต่ราษฎร	เพราะราษฎรจนคายังสานสาตยาย” เป็นต้น

คำประพันธ์บางบทอ่านแล้วเกิดภาพพจน์ขึ้นในความคิดในจินตนาการ เช่น

“รถยังพุ่งมุ่งเอาทิศตะวันออก	ดูเมฆหมอกมาปิดกลุ่มขุ่มแสง
สิ่งทั่วไปไหนจะหามาแทนแรง	วาโยแกล้งพัดเมฆตั้งให้บังดวง”
(หรือ) “ถึงโคกรักชักให้โตกถึงโคกรัก	คิดมากนักแสนจะนิ่งไปถึงโฉม
รักแยกคู่ไม่ได้อยู่เฝ้าประโลม	เกิดทุกข์โหมนัสในใจของเรา”

หรือเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่นำคณะผู้ต้องหาไปสถานีตำรวจและรถแล่นผ่านตลาดเข้าในชะอวดผู้ประพันธ์บรรยายไว้ว่า

“ถูกเงามังคุดลุ่มมุดลุ่มโอ	ลับประดแดงโมตั้งโชว์หลายแห่ง
กล้วยแก แล่ตอ มะละกอลูกแดง	ปากแดงพูดดีเชิญชิมดู
สิ่งของกองขายเรียงรายหลายขนาด	ใส่โถใส่ถาดรสชาดหวานหู”

หรือมีการเปรียบเทียบเปรียบเทียบเป็นคติสอนให้เห็นชัดเจนเหมาะสม เช่น

“คนไม่มีวิชาเหมือนปลาคลัก	เพราะขาดหลักค้นหาเหตุตามเศษส่วน”
(หรือ) “ตัวเป็นพรานสัตว์อย่าหัดจับเส้น	ถ้าตรวจดูไม่เป็นจะจับแมวว่าหนู” เป็นต้น

ผู้รวบรวมเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นประวัติวรรณกรรม เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งกำลังจะสูญหายไป จึงต้องขออนุญาตผู้ประพันธ์ ซึ่งท่านได้เสียชีวิตไปแล้วหลายปี นำบทประพันธ์ของท่านเรื่อง “ทุ่งสงวนชวนคิด” มาเผยแพร่ให้เยาวชนคนรุ่นหลังที่ชื่นชอบและรักในการแต่งบทประพันธ์ประเภท กาพย์ กลอนได้ศึกษาเข้าใจนำไปเป็นต้นแบบต่อไป

และที่สำคัญคือผู้ประพันธ์ได้สอดแทรก “ภาษาถิ่นใต้” เอาไว้ถือว่าท่านได้อนุรักษ์และสืบทอดภาษาถิ่นใต้เหล่านี้ให้อยู่คู่กับชีวิตท้องถิ่นชาวใต้ต่อไป ซึ่งผู้แต่งได้ดำเนินเรื่องดังนี้ :-

มันสมองและกมลยังวนเวียน
ประหวัดตัวกลัววี่ซึ่งมีมาก
ออกแข่งขันประชันกลอนแพ้ร้อนวาว
ขึ้นภิกษุผู้ทรงเนกขัม
จับโสดเพราะพรึงพราวเราชาวนา
ผมตาบอดทอดแหเข้าสู่เสือ
คติของชาวพุทธจุดเวียนวัน
หากผู้ใดใครอ่านท่านอย่างดี
ขอน้อมกายขึ้นประณตเหตุผล
ยกเอาธรรมคำตรัสพระตัสสา
พระสังฆาครบว่าตรีศิรว
คุณชนกชนนีที่ปกป้อง
ช่วยชักฟอก มโนให้โล้วว
จับแก้วหูผู้อ่านสารนุสรณ์
จบตรีภพโลกาเทววัน
อีกอาจารย์ท่านที่กตัญญู
เป็นมงคลเฉลิมขวัญเกิดปัญญา
เป็นชาวไทยควรตั้งใจมั่นมานะ
เราเป็นไทยควรเทิดไทยไปให้นาน
ไทยเราควรชวนกันคิดให้ชัดชัด
ควรกลับตัวเริ่มตั้งตนเป็นคนดี
ถือความจริงไปกว่าจะลาโลก
สิ่งจะมีความดีพร้อมย่อมไม่อาย
กรรมควรตั้งฟังเอาไว้ในหัวใจ
ไทยทั่วดาวชาวทั่วแดนแคว้นนิยม
วันที่เขามาหายกลายเป็นอาภัพ
พฤษภาช่างพาห้านั้นเต็มตรง
ถูกมัดกายนายท่านพาเวลาดึก
สิบเอ็ดเขี้ยวผู้เขี้ยวขัดขัดทางตรง
บูไฟฟ้าทั้งมุ่งจากไว้เรียบร้อย

“จับ มาแซล แชนประคิษฐ์ลิขิตเขียน
ไม่แนบเนียนบทกวีที่จะกล่าว
ในพื้นที่เขียนไขว่ออกไปรา ข่า
เริ่มเรื่องราวรักโคกตลกโลกา
แปลในธรรมชาติกนกคาถา
ท่านเมธาเคยทำนาประพันธ์
เมล็ดเกลือกตกรั่วหนองต้องเหี้ยน
ลองประพันธ์วิถีเสรีชน
ควรชักชีไปตามมรรคหลักเหตุผล
ให้กลมดั่งมณีศรีสุนทร
ปกเกล้าขอถึงซึ่งคำสอน
ประสาพรข้าน้อยร้อยกลอนกล่าว
หนักกว่าท้องทะเลเวหาหา
มาแซบเข้าลจจิตคิดรู้ทัน
ตั้ง “สุนทร” แต่งช่วยแสร้งสรรค
ทั่วช่องชั้นพรหมมินทร์อินทร์อุมา
ศิษย์เชิดชูเวียนวางกลางเกล้า
หล่อโหลมาชาญเชี่ยวชาญเหมือนเกลียวธาร
ตัวเรอย่ากลัวอุปสรรคที่หักหาญ
ควรรู้การณถูกหรือผิดคิดให้ดี
หากหลงผิดคิดอาสับต้องอัปศรี
คงจะมีเคราะห์กันอันตราย
แล้วแต่โชคจะพาหั้นให้พ้นผาย
ถึงตัวตายชื่อก็ค่อยลอยตามลม
ถูกหรือผิดควรพิเคราะห์ให้เหมาะสม
แม้ขนาดพรหมวิหารสี่มีนามอง
สิบสองนับพอตื่นที่สิบสอง
บุญเจ็ดต้องตามบุญตั้งเข้านั่งกรง
เรียกรู้ลึกซึ้งอาคาศไปตลาดหนองหงส์
ไปหนองหงส์ตลาดสร้างยังค้างคา
แต่ไม่ค่อยจะสวยมากขาดจากผ้า

ผจญ มีจิตต์. (2558, กันยายน) “ทุ่งพรุฮ้ายเล” สารนครศรีธรรมราช. 45(9) : หน้า 35-46.

(ตลาดสี่แยกควนหนองหงส์ปัจจุบัน)

จะร่วมซื้อผู้ที่ถูกนายนำพา
สี่นายหมุย ห้านายเฉียง หกเพียรฉิ่ง
รอตะวันกว่าจะแยกแตกแสงทอง
กันลมหนาวเมื่อถึงคราวลมว่าผ่าน
นั่งคิดคิดจิตไม่แจ่มคลั่งแคลงใจ
วิเวกแว่วจะแจ้วเสียงสำเนียงนก
หัวหน้าสายนายจาบปลั๊กกันตกลง
เราทั้งหลายนายทั้งหมดไม่ลดละ
มาถึงสวนที่ผมถางต้องจ้างเพื่อน
สงเคราะห์เอ๋ยเคยลงหุนทุนเกษตร
วาดภัยตั้งใจเสริมเริ่มทุนตั้ง
แปรดินดำพอทำได้สามไร่เศษ
จะถามใครกันสักทีผมจี้จริง
สัพพัญญูท่านผู้รู้ทั้งไตรภพ
กรรมชาติใดหรือใครแก่งแสร้งต้มคน
ถึงพรุฮ้างเมื่อเดิมจริงต้นขิงมาก
ต้นขิงตายยังไว้ชื่อสื่อขจร
ตำรวจแตกแยกตามเป้าเข้าโนบ้าน
เพียรสุกไผ่ยังไผ่กลับกับหมอนอิง
บรรจงปลูกปลูกขึ้นได้แล้วน้องเพียร

หนึ่งตัวข้า สองสุกนาย สามจายน้อง
เจ็ดคนจริงทั้งน้องคม อารมณ์หมอง
เอาไฟกองกันไปพรางนอนข้างไฟ
จิตฟุ้งชานริเริ่มคิดตนผิดโฉน
จนกาโกชานขึ้นสนั่นดง
ดาวหางตกอาทิตย์แจ่มส่องแสงสง
รินน้ำเสียดึกว่าอย่าช้าเชื่อน
รินน้ำพาประชาชนป่าเถื่อน
อยู่หลายเดือนกลัวสวนกลายเป็นไร่ร้าง
จะหมดเขตหรือข้างหน้าจะมีหวัง
โค่นยางพังลงสิบไร่โชคร้ายจริง
เกิดอาเพศผมจี้เหมือนผีสิง
สู้กดนึ่งกลิ่นความชมอารมณ์ตน
ขอเคารพและขอถามความสักหน
นายพาดนทั้งเจ็ดคราตั้งหน้าจว
ถูกถางถากต้นพุดดังสังหรณ์
ชื่อติดดอนยังรู้ป่าพรุฮ้าง
ตามแผนการมุ่งตามป้ายหมายเอาสิ่ง
ฝันว่ากลิ้งครกลงบ่อนึกห่อแท้
ยังปิดเวียนหลังและหน้าถูกตาแห

ขอเชิญตัวไปห้องขังอย่านั่งแห
พอดับเสร็จก็ขอเบียดเมียก็ให้
เดินเป็นหมู่เป็นกลุ่มทุมชุมชน
บ้านติดป้ายที่จำได้คือนายเจม
บ้านนายมันจันและกรายอยู่ชายทาง
เรือนนายแมงบ้านน้องสวนอยู่ควนตก
บ้านนายขลุ่ยจั้งและไชยอยู่ใกล้กัน
ไม้ซันจำพฤษชาชนช่วยฉันท้าง
ลงริมควนจวนสายธารมีสะพานไต่
มองต้นมะขามช่างงามแสนเห็นแผนผัง
ยี่สิบเสาเราก็มองเห็นยาวรี
โรงโก้อ้าว สาวอาภรณ์ ดาวรณัก
สิ่งของมีอยู่มากมายหลายราคา
ร้านประเทืองเคยเลื่องชื่อคนลือทั่ว
เป็นเรือนโรงโครงกลมไม้ใช้คราวครั้ง
ห้องที่สองมองก็สวยด้วยไม้ชาย
มีของขายอยู่หลายอย่างเพราะต่างใจ
ผมคนป่าลูกตาแหเข้าแค่ผู้ใหญ่
นั่งเป็นคู่อยู่กับพร้อมถนอมเมีย
ห้องที่สามนางเจ้าของนางพร่องถ้อย
ขายปลากะปองดั่งก็ขายทั้งห้วยพน
ถัดจากนั้นตลาดจ่ายโรงรายแถว
ตลาดย่อยตั้งคอยถ้าความเจริญ
เป็นร้านยาค้าแอลโปรไซโกหก
ร้านตัดเสื้อเชื่อนายเคยชวน
บ้านน้องชายนายช่างทำกระเบื้องร้อง
ร้านน้องพ่อมองเห็นชัดจัดตั้งไซว
เรือนคุณนามช่างงามแสนแปลนโบราณ
ผมไม่เห็นแม้ว่าเจ้ายังหรือมียัง
ปลูกเป็นร้านบ้านสองตุ่มมีคูรอบ
ใจก็ดี ดินสั้ยใครเทียบได้
หากไปตลาดทุ่งปึงรู้จักบ้าน
ใช้แกลังหยกมาเทียบเปรียบเข้าปน

เพียรรู้เห็นว่านายจับก็ดับตน
หัวหน้าสายคุมตัวออกมานอกถนน
มีบ้านคนอยู่เรียงรายตามชายทาง
เป็นบ้านเริ่มอรุณฤกษ์เบิกสว่าง
บ้านกล่อมนางปลอดเสียงนายอยู่ใกล้กัน
อยู่ตรงผกแมนับกับสนั่น
มีต้นชันอยู่หน้าบ้านขอผ่านไป
ช่วยหาทางดับความโศกนำโชคใหม่
สร้างเมื่อใดผมไม่จำเขาทำดี
คุณเลี่ยมหมายนายเลี่ยมหวังตั้งโรงสี
ข้ามนทีไต่สะพานถึงร้านค้า
แต่งเข้าหลักเพราะเคยฝึกสุศึกษา
ทมนใส่สาวย่นาชมทมนโป่ง
สวยนากลัวแกปลูกจิมไว้ริมฝั่ง
เจ้าของยังแต่บางวันกินรั้วไก่
เป็นบ้านนายเคยอบรมทุมผู้ใหญ่
แต่ปลาไหลใหญ่ไม่ขายไว้ให้เมีย
ทุมปราศรัยไต่ขอหาจนหน้าเสีย
คู่เคยเขียร์เมียคุณชมสวสนมคน
ดูเรียบร้อยสวสะอ้านร้านนายพล
ดูชอบกลดั่งเต็มห้องมองดูเพลิน
ดูเป็นแนวสวเสียครันนำสรรเสริญ
ในใจขึ้นเมื่อเดินผ่านร้านสาวดวน
เช็ดเมื่อพกรึกเขาใช้ได้ตามส่วน
ร้านลำดวนเมียคุณเลี่ยมช่างเอี่ยมโอ
เคยทดลองใช้กันนานย่านกาโ
เหมือนเทโวเธอเสกสร้างขึ้นกลางวัง
กันกระดานถึงหลังคาปิดหน้าทั้ง
เดินกระทั่งมาถึงร้านบ้านฉิมนาย
เพราะรินชอบอาชีพค้ามานานหลาย
ผมมิใช่แกลังยอต่อหน้าชน
แะเข้าบ้านลองจาบัลย์กันลักหน
ดีของคน คนดีทำให้นาน

พจน ณีจัตต. (2558, กันยายน) “ทุ่งพรวลัยเล” สารนคคร์ธรรมาษ. 45(9) : หน้า 35-46.

(ชุมชนและโรงเรียนบ้านทุ่งโป๊ะ)

บ้านดวน ฟองปลุกสองชั้นกันไม่เสร็จ
แข็งอารมณ์ขมบ้านใหม่ใจรำคาญ
ปวดมึงสาพอได้หายมาแก้
ร้ายกว่าเสียเหนือกว่าขุ่นขี้หัวใจ
“ร้อยตรีท๊” ผู้กำกับสันติราษฎร์
ให้รอดถารถที่มีคงมึนนาน
นายทั้งเหล่าเราทั้งหลายขยายมานั่ง
รอถารถ รถจะมาเวลาใด
รถถึงมาจำปลีกใช้ให้ขึ้นรถ
คนนั่งเพียบนายเจริญเหยียบเข็มมัน
รถคันนี้ท่าสี่แดงใช้แก่งเสก
วิ่งตัดทุ่งมุ่งจุดปลายหมายตามทิว
ถูกคุมตัวนั่งตัวคูเหมือนหมอยอยู่ในชุด
รถวิ่งมาราวห้าไมล์ไกลบ้านเกิน
รถวิ่งผ่านไม่นานถึงลำปะเซา
ข้างผลิดดอกออกเป็นช่อตอกิ่งใบ
ฉันทสกลัยในชื่อของไม้ถ้องแท้

กันเป็นเกล็ดเต่าประจักษ์อย่างหลักฐาน
ยิ่งร้าวรานอยู่ในอกเหมือนฟกใน
ตัวเป็นแผลพอได้หายมาใส่
เพราะผู้ใหญ่แก่งใส่ร้ายให้รำคาญ
ออกโอวาทใช้สำเนียงเสียงอ่อนหวาน
ให้รถผ่านขึ้นลักหน้อยจึงค่อยไป
ถูกคุมขังตัวกลัวกันจึ่งนั่งเชื้อไหล
ประเดี๋ยวใจได้ยินแต่รู้แท้กัน
พอพร้อมหมดนายหัวใช้ให้ล้อหัน
พอล้อหันรถมันเคลื่อนเหมือนจะปลิว
ท้ายเขียนเลขสี่สิบสองรถผ่องผิว
จะชมวิวกี่ไม่คล่องเพราะสมองไม่เดิน
นั่งหัวทุดเพื่อนด้วยกันไม่สรรเสริญ
ชมให้เน้นกลัวเพื่อนว่าผมบ้าใบ
เป็นลำเนาเชิงผามีพฤษภาย้อยไสว
ลำอะไรไปทบเขาชื่อเก่าจิง
จะสืบความถามใครแน่เรื่องแต่หลัง

ผจญ มีจิตต์. (2558, กันยายน) “ทุ่งพรุฮ้ายเล” สารนครศรีธรรมราช. 45(9) : หน้า 35-46.

สารนครศรีธรรมราช

(เขาลำปะจวบ)

รตนนำผมชมริมเขามี่เงาบัง
เพ็งสร้างใหม่ความใหญ่เก้ายาวสิบสอง
ชั้นได้อู้อันบนพื้นผืนกระดาน
เจ้าเคหยังหรือไม่ได้สังเกต
ท่านผู้ใหญ่เขาตั้งใจไปทำนา
ผัวก็ปล้ำเมียก็ทำอย่างสามาร
ทำหนึ่งปีแกมีข้าวสิบเก้าพัน
ใจก็ซื้อถั่วตามหลักปักตรงดิ่ง
เคยเคยรู้ดูมานานอาการคน
ท่าน “แหม” ผู้บูรณะวัดนี้
สามัคคีท่านมีป้ายไว้มั่นคง
เข้าในวัดน้อมมนัสเจ้าอาวาส
ช่วยแผ้วถางปลูกสร้างให้บางเบา

มองคามัง “เสทือน” นายคล้ายวิมาน
เมตรแนต้องตามถ้อยคำที่ร่ำขาน
มโหฬารในบ้านช่องมองเย็นตา
ใช้สองเนตรสังเกตุแลชะเง้อหา
จันทร์ภรรยาที่จูงโคคู่หนึ่งกัน
เพราะรักชาติและรักตนคนขยัน
นับติดขึ้นเป็นผู้นำในตำบล
ไม่ยอมอิงเอียงไปหาอูกุล
รุดผ่านพันถึงวัดเขาลำเนาตง
สร้างกุฎอย่างประจักษ์หลักสูงส่ง
ศาสนาคบร่มครุคูบ้านเรา
ช่วยประสาทพรประสิทธิ์คืออย่าเขลา
โทษของเราเขาแกล้งทำให้จำคลาย

ผจญ มีจิตต์. (2558, กันยายน) “ทุ่งพรุฬ่าย้ายเล” สารนครศรีธรรมราช. 45(9) : หน้า 35-46.

(วัดเขาลำปะ)

ผมไม่แปลแต่ต้องหายาสมาน
หากตนตีต้องวิจารณ์ “สาร” หรือ “ทราย”
มีศักดิ์ศรีต้องหวังดีไปข้างหน้า
กอดแต่ยศไม่คิดรักหลักความจริง
เป็นผู้น้อยหากด้อยทรัพย์ต้องอัปยศ
เข้าบ่วงมารสุดอ่านเวทย์ “เดช” ถูกคุม
ชมเพื่อนบ้านที่เดินผ่านมาหลายแห่ง
มากพันที่สุดที่จะพรรณนา

ยิ่งรำคาญกังวลอยู่ไม่รู้หาย
ตัวเป็นชายประมาทขายร้ายกว่าลิง
ถือหินะใครไหนจะประทานสิ่ง
คงนอนกลิ้งกลางทรายวันไข่ม
เป็นทุกข์หนักยิ่งร้อนใจเหมือนไฟสุ่ม
เจ็บกว่าทุ้มเท กรดใส่รดตา
เรื่องเพื่อนแกล้งแรงกว่าพิษที่ชา
รณำพาถึงสถานบ้านลำแบน

(วัดเขาลำปะ)

ร้านนายนัด หนูนารถเหมือนตลาดนัด
บ้าน “ใหญ่เซ่ง” ก็เก่งจังเริ่มตั้งแปลน
เสาเท่าไรจำไม่พอหล่อคอนกรีต
อิฐสังกะสีกองเอาไว้มากมายครั้น
รถยังพุ่งมุ่งเอาทิศตะวันออก
สิ่งทั่วไปไหนจะหามาแทนแรง
เช่นตัวผมมา ตกตมในครั้งนี่
เอาช่องโงะโยนใส่ผมใช้ลมถว
เป็นผู้นำควรมีธรรมประจำตน
ควรสละตัดต้นเหตุกิเลสมาร
ประพาศชั่วประพาศดีคงมีรส
หากทำดี ดีต้องสนองกาย
ฉันเป็นทุกข์เหมือนบุกรกแทบอกหัก
นึกอายครั้นวันท้าวข้านักเลง
ถูกกลดักกักเอาไว้ให้เข้ากรง
แบบนิทานเคยอ่านเขียนเรียนจำใจ
แกะลงทำสุนัขหาเรื่องใส่ให้
นิทานเก่าเอามาเล่าเข้าใจคุณ
รถยังพุ่งมุ่งเอาทางดอนมะปรางวัด
วัดดอนปรางอยู่กลางคนชนร่มเย็น

แก่ได้จัดของตั้งขายไว้มากแสน
ดูตามแผนที่จะสร้างชาดกว้างครั้น
ช่างประณีตจะจัดสร้างอย่างมหันต์
ยังไม่ทันที่จะทำเป็นกำแพง
ดูเมฆหมอกมาปิดกลุ่มขุมแสง
วายุแก่งพัดเมฆตั้งให้บังดวง
เพราะผู้มีเกียรติศักดิ์ไม่รักหวง
ใหญ่แต่กลางหากเป็นไม้ไม่ได้การ
ชื่อว่าคนจะต้องมีพรหมวิหาร
ควรกรบการสังกรรมจำใส่กาย
ย่อมปรากฏธรรมาอยู่ไม่รู้หาย
หากทำร้ายให้คุณตรองมองกันเอง
เขาหาหลักเพื่อตัดสิทธิ์คิดข่มเหง
เรื่องของตัวเองหรือจะกล่าวให้เข้าใจ
โดยเจตนาจึงเพื่อแย่งชิงความยิ่งใหญ่
เรื่องหมาใน กับถูกแกะแนะนำจริงคุณ
ย้ายชาติไพร่ไปกวนน้ำทำให้ขุน
สู้เขานุ่นขึ้นใจทำเพราะจำเป็น
ปีกป้ายขัดไว้ริมถนนให้คนเห็น
เพราะวัดเป็นผู้แนะนำประจำทาง

(มีต่อเล่มต่อไป)